

תורה שכלמה

מתורתו של הגאון הצדיק רבי שכלמה רוזנר זצ"ל

גליון י"ח

שבועות (גליון מורחב)

מעניינינו של חג

חג השבועות הוא יום הדין על הרוחניות

וביאור הדברים על פי מה שכתב השל"ה הק' מסכת שבועות (פרק נ"ד מצוה אות י"ח ואות י"ט): "יתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים 'והגית בו יומם ולילה' (יהושע א' ח'), **כי היום הקדוש הזה - הוא יומא דדינא**. וזה לשון תולעת יעקב (דף נ"ח, סתרי חג השבועות): ודע, כי כמו שבראש השנה רצה הקב"ה להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחדוש העולם, וכמו שתקנו לומר (במוסף דר"ה) 'זה היום תחילת מעשיך' כדברי רבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם (ראש השנה י"ב), כן רצה ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם, להשגיח ולדרוש על מעשה העולם, ולדונו על פירות האילן, כדאיתא בפרק קמא דראש השנה (ט"ז א') בארבע פרקים העולם נידון וכו', בעצרת על פירות האילן. וכבר ביארנו, כי הפירות ההם הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה, והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנה, והוא אמרם על פירות האילן, בלא השלימים בתורה ובמצות כראוי". [עכ"ל השל"ה].

ויש להבין דברי השל"ה הק' ש"ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם", ונראה דהביאור הוא עפ"י מה שאמרו רז"ל (שבת פ"ח א') שהתנה הקב"ה עם שמים וארץ אם מקבלים ישראל את התורה מוטב, ואם לא הוא מחזיר אותם לתוהו ובוהו. וכיון שקיבלו את התורה, שקטה הארץ. נמצא שקיום וביסוס העולם, הוא ביום מתן תורה. והוא כמו שלא נברא קודם, שקיומו היה מוטל בספק. ואחרי שקיבלו התורה, נתגלה שיש ביסוס וקיום. ועל כן נידונים בו.

ונראה דהדין אינו על הגוף אלא על הנשמה, שהיה במעמד הר סיני באו בברית כל הנשמות "את אשר ישנו פה עמנו עומד היום, לפני ה' אלהינו, ואת אשר איננו פה עמנו היום" (דברים כ"ט י"ד), אלו הנשמות העתידות לבוא [ראה בספר מעמד הר סיני (פרק ס"א), וע"ש עוד (פרק כ"ז עמוד צ"ז הערה ב', ופרק נ"ז עמוד קצ"ח) ע"ש].

ולפי זה יש לומר, שהדין שבראש השנה, הוא על ענייני גופו, והדין שבשבועות על ענייני נפשו. כן נ"ל.

ושמעתי מהגרי"ח סופר שליט"א, שכתב הרוקח (ס' רד"ה), דכמו שיש דין בחודשי החורף בראש השנה, כן יש דין לחודשי הקיץ והוא בשבועות.

איתא בגמרא מגילה (לא:): "תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר, עזרא תיקן להם לישראל שיהיו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ראש השנה, מאי טעמא, אמר אביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה. בשלמא שבמשנה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה, אלא שבתורת כהנים, אטו עצרת ראש השנה היא. אין, עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן ובעצרת על פירות האילן".

ויש להבין דברי הגמרא, דהא אמרו חז"ל (ר"ה ב' א'): "ארבעה ראשי שנים הם... באחד בשבט ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים בחמשה עשר בו", דהיינו בט"ו בשבט. הרי **שראש השנה לאילנות** הוא בשבט, ולא בעצרת.

ועוד אמרו חז"ל (ר"ה ט"ז א'): "בארבע פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה כל באי עולם עוברים לפני כבני מרון, וכו', ובהג' נידונים על המים".

ויש לדון האם "ראש השנה" נקרא לפי מה שנידונים לפניו, ואם כן, אזי יש לנו יותר מארבעה ראשי שנים שמנו בריש ראש השנה (ב' א'), שהרי שמיני עצרת הוא ראש השנה, כיון שנידונים על המים, ועצרת הוא ראש השנה, כיון שנידונים על פירות האילן.

ולא מצינו שיקרא חז"ל שמיני עצרת "ראש השנה" כיון שנידונים בו על המים.

ודוקא לעצרת קראו חז"ל (מגילה ה"ל) "ראש השנה", ולכן אמרו שיקראו קללות בפרשת בחוקותי קודם עצרת, כדי שתכלה שנה וקללותיה, ותחל שנה וברכותיה.

ונראה מכאן מקור למה שכתב האר"י ז"ל בשער הכוונות (בענין חג השבועות דף פ"ט א') לגבי עסק התורה בליל שבועות, וז"ל: "ודע, שכל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל, אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מוטב לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, וכמ"ש הרשב"י בהקדמת [זוהר הקדוש] בראשית וז"ל, דיפוק ההוא שתא בשלם וכו', ע"ש. ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה היא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל, ודאי שלא ימות בשנה ההיא, ודי בזה".

פשר סירובם של אומות העולם לקבל את התורה - וההבדל בין ישראל לאומות העולם בקיום המצוות השכליות

וזו לשון הספרי (פרשת וזאת הברכה): "כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל, לא על ישראל בלבד הוא נגלה, אלא על כל האומות. בתחילה הלך אצל

שנאמר "הופיע מהר פארן", ומשם שלח לשאר האומות ואמר להם אם מקבלים אתם את התורה, אמרו לו, אין אנו יכולים להניח דת אבותינו, אין אנו חפצים בתורה, אלא תן תורתך לעמך שנאמר "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" (תהלים כ"ט א").

בדברים (ל"ג ב') פרשת וזאת הברכה, "וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן" וגו'. ופירש רש"י, שפתח לבני שעיר שיקבלו את התורה ולא רצו. מהר פארן, שהלך שם ופתח לבני ישמעאל שיקבלו ולא רצו. ואיתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"א): "ה' מסיני בא וזרח משעיר למו, ומשם חזר ונגלה על ישראל,

המשך בעמוד אחרון

זכרון יציאת מצרים ומעמד הר סיני המשיגיה הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א

'יציאת מצרים' ומעמד הר סיני זה היו החיים שלך...

ראש חודש ניסן

לכן כיון שזכית לחזק - ואני אומר את זה בידעה, לא מסברא. זכית לחזק כל כך בעניינים האלה, שזה המעמיד של הכל, "צדיק באמונתו יחיה"... לא בכדי בדיוק בחודש ניסן - ראש חודש ניסן - אתה עלית לשיבה של מעלה. החודש של 'יציאת מצרים', החודש של "תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג' י"ב).

שהמציאות שלו הייתה אומרת... ר' שלמה, עליך נאמרו הדברים...

אתה כתבת ספרים על 'יציאת מצרים', על 'מעמד הר סיני', שבאמת היה בזה תועלת לרבים, בין בקנין, איזה הרגשה, הכל.

הוא היה אומר

ספריך השפיעו בגלל שזה היה בבחינת 'הוא - היה אומר', המציאות שלך עצמה אמרה. אתה הייתה דוגמא... רב'ה באמונה ובטחון בה' יתברך, שהם שני היסודות של האמונה של כלל ישראל...

במעמד אשכנתי דרבי, ר' שלמה זצ"ל, נשא המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א דברים, בהם עמד, בין היתר, על חייתו של ר' שלמה זצ"ל את 'מעמד הר סיני', החל מ'יציאת מצרים' ועד 'קבלת התורה', מה שמתבטא במקצת בחיבוריו היקרים. להלן חלק מן הדברים הנוגעים לעבודת הימים הללו.

המציאות שלו הייתה אומרת

רבי שלמה... הוא היה אומר... מבארינן ליה...

בהספדו של המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, שהתקיים במלאות שלושים יום להסתלקותו של ר' שלמה זצ"ל, בבית הכנסת 'אור הצפון' ירושלים ת"ו, הרחיב קצת ודיבר עוד בענין זה, [והפליג מאד על גדולת ומעלת ר' שלמה זצ"ל, עד שחתם הספדו "העולם עמד על ר' שלמה זצ"ל!"], והרי הדברים כצורת אמירתם.

יחשבו שאתה גם אדם חשוב וישתחוו לך? וכי זה מה שבאו חז"ל הקדושים ללמדנו? ודאי שלא.

גדול שימושה יותר מלימודה

אלא ודאי, כוונת חז"ל הקדושים ללמדנו, שאם תדבק באדם חשוב, ממילא תיעשה אתה בעצמך אדם חשוב. אתה באמת גם תתרומם, אתה גם תתעלה. כי "גדול שימושה יותר מלימודה" (ברכות ד' ב'), בגלל ה"שימוש" תלמידי חכמים האדם מתרומם, הוא נעשה מרומם.

(ברכות ו' ב'), כי תפלה היא מרוממת את האדם. "כרום זולות לבני אדם" (תהלים י"ב ט'), דהיינו "כרום", דברים העומדים ברומו של עולם, הם "זולות לבני אדם", חז"ל (ברכות ו' ב') אומרים שבני אדם מזלזלים בזה, מזלזלים בתפלה! ואין הכוונה זלזול בהדיא בתפלה ח"ו, אבל אם אתה לא מעריך את הדבר בערך האמיתי שלו - זה גם נקרא זלזול. זה עושה אותו יותר זול ממה שהוא! כי הוא שווה הרבה יותר, ואצלק הוא שווה קצת! בני אדם מזלזלים בהם, לא מעריכים את הערך של תפלה, את המדרגה של תפלה!

במקום גדלותו - שם צניעותו

אנחנו מספידים פה אדם גדול מאד, אדם גדול ועד כדי כך, שבמקום גדולתו - שם צניעותו ושם נסתרותו. הוא לא היה בכותרות, אבל הוא חי כסדר עם הקב"ה. כמו שבחובת הלבבות כתוב, שהחסיד הולך לישון על יצרי אהבתו יתברך, ומתעורר כמו שאדונינו דוד המלך אומר "אם זכרתיו על יצועי באשמורות אהגה בך" (תהלים ס"ג ח). הוא חי כסדר עם הקב"ה. ומכאן זה היה אבן פינה לגדלות שלו.

התפלה "פרי יומו ולילו"

הכוזרי (מאמר ג' פרק ה') אומר, שהתפילות זה לב היום ופריו, זה ה"לב" של היום. זה מזריק ומשפיע לכל היום, כמו שה"לב" של האדם מזרים "דם" לכל הגוף, כך התפלה משפיעה על כל היום. וזה פריו. כי לפי עבודת האדם ביום - כך גם המדריגה של התפלה שלו. הגר"ז זצ"ל אמר, שכל היום הוא מתכונן לתפלה! מה הפשט בזה? וכי הוא חשב כל היום בתפלה? וכי הוא לא למד? אלא הכוונה היא שהוא היה חי כל הזמן את הקב"ה, וממילא התפלה הייתה אחרת!

להדבק לאדם גדול

חז"ל הקדושים אומרים: "הדבק לשחזור וישתחוו לך" (ספרי דברים הובא ברש"י ברכות נ"ו א'), תדבק באדם חשוב - ישתחוו גם לך. וצריך להבין, מה באו בזה חז"ל הקדושים לומר, וכי הם נתנו עצה איך לרמות, שתהיה אתה יחד עם אדם חשוב, וכך

תפלה מדברים העומדים ברומו של עולם

כמו שמ"חיים" הקב"ה מתרומם ומתעלה. תפלה נקראת "דברים העומדים ברומו של עולם" (ברכות ו' ב'), המשגיח ר' יחזקאל זצוק"ל היה אומר בשם הסבא מקלם זצוק"ל, מי זה ה"עולם"? וכי ה"הרים" ו"הגבעות", זהו "רומו של עולם"? על מי מדובר!?

התפלה מרוממת את האדם

והוא אומר, זה הולך על האדם שנקרא "עולם הקטן". תפלה היא מן הדברים העומדים ברומו של עולם, מה שמרומם את האדם - זה תפלה. תפלה מרוממת את האדם. וזה דוקא אם האדם מתפלל טוב, ממילא הקב"ה עמו.

בני אדם מזלזלים בתפלה - שאין מכירים במעלתה באמת

תפלה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם

הדבק באהבתו יתברך - מתעלה יותר ויותר

על אחת כמה וכמה אם האדם "חי" את בוראו, וחושב רק עליו יתברך, שהרי הוא נעשה מרומם יותר ויותר.

חיבוריו של ר' שלמה זצ"ל - חי עם הקב"ה

ר' שלמה זצ"ל, היה חי עם הקב"ה, ולכן הוא היה מרומם. ולכן הוא כתב חיבור על 'מעמד הר סיני', על 'יציאת מצרים', שזה כל כולו בורא עולם, כל כולו זה רק הקב"ה. יציאת מצרים זה "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ' ג'), ומעמד הר סיני זה "אנכי ה' אלהיך". והחיבור שלו על תהלים, שספר "תהלים" כל כולו זה בחינה של "מתרפקת על דודה", כמו שהגרי"ז זצ"ל הגדיר את זה "מרגלית".

בלי הסח דעת לחיות עם הקב"ה!

וביותר, מלבד כל ההנהגה של ר' שלמה, תורה, תפלה, מעלות האדם, ועוד, ה"למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו" (בראשית י"ח י"ט), נורא נוראות. **אפשר אולי להגדיר שזה היה כמעט בלי להסיח דעת אצלו, העבודה לחיות כסדר עם הקב"ה.** ובגלל זה עיינו היתה פקוחה על כל העניינים, מידות, תורה הקדושה, תפלה, דיבור, הדיבור של ר' שלמה... הכל.

חי את השתלשלות הדורות

הוא היה חי עם כל השתלשלות הדורות ממצרים ועד היום, וזה לא העיקר הידיעה, "מדע" בעלמא, אלא הוא היה חי את הדברים. לכן זה היה ה"יצוה" שלו. את מהותו הוא העביר.

בחיבוריו הוא יצק את מהותו

במילים שלו הוא יצק את המהות שלו. עם כזה שימת לב, עם כזה אחריות. ממש תמידים כסדרם. ועל כולם צניעותו וענוותנותו. בצניעות ובשקט.

כתיבת חיבורים כאלה - ממדרגת האדם

למה הוא זכה לחבר חיבורים כאלה? כי הכל היה דברים לאמינים. "לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול". אי אפשר לזכות לכתוב ספרים כאלה, לכתוב דברים כאלה זה נובע ממדרגת האדם.

מעשה על האור יחזקאל זצ"ל

פעם מישהו בא לבקש ברכה מהמשגיח ר' יחזקאל זצ"ל, והמשגיח בענוותנותו אמר לו: "מה? אתה בא לבקש ממני ברכה? אני לא נותן ברכות!", אותו אדם אמר למשגיח: "לולי המשגיח,

אני לא הייתי יודע שהיה יציאת מצרים!", אמר לו המשגיח, "כך?! אם בגללי אתה יודע את היציאת מצרים, אם כך יש לי זכויות, ואם כן אני אתן לך ברכה!". והוא נתן לו ברכה. מה הפירוש "שבלעדיו הוא לא ידע את יציאת מצרים"? וכי הוא לא היה יהודי?! אלא מאי, הוא לא ידע לחיות את יציאת מצרים, להרגיש את יציאת מצרים.

הוא חי את והרגיש במוחש את יציאת מצרים ומעמד הר סיני

וכמו שהגד"ש וולבה זצוק"ל אמר כשהמשגיח ר' יחזקאל זצ"ל נפטר "כעת נפטר היהודי האחרון של יציאת מצרים", כך גם אצל ר' שלמה זצ"ל, הוא היה חי את המעמד הר סיני את היציאת מצרים, הוא הרגיש את ה"אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", זה היה מוחשי אצל ר' שלמה, ללא כחל ושרק, ללא כחל ושרק..

צניעותה של רות

"ותלך ותבוא, ותלקט בשדה אחרי הקוצרים, ויקר מקרה חלקת השדה לבועז" (רות ב' ג').

ודרשו חז"ל על פסוק זה שני דרשות. במסכת שבת (ק"ג ב') אמרו, מהו "ותלך ותבוא", אלא שהלכה ובאה הלכה ובאה, עד שראתה ומצאה בני אדם המהוגנים לילך עמהם.

ובמדרש רות רבה דרשו, "אמר רבי יהודה בן סימון התחילה לסיים לפניה את הדרכים", הבוא ברש"י (רות שם), ופירש רש"י, "שהייתה מסמנת הדרכים קודם שנכנסה לשדה, והלכה ובאה וחזרה לעיר, כדי לעשות סימנים וציונים שלא תטעה בשבילך ותדע לשוב" [עכ"ל]. ונראה הטעם שציינה את הדרכים, לא בלבד שלא תטעה בשובה חזור לעיר, שאם כן מה מעלה מספרת המגילה ברות, ומה משבח בעל המגילה את רות באומרו "ותלך ותבוא" שסיימה את הדרכים.

אלא נראה שכוונתה בזה הייתה שלא תצטרך לשאול את העוברים בשדות איה הדרך לעיר.

והטעם שלא רצתה לשאול, זה לרוב צניעותה, שתעמוד ותשאל לגברים הנמצאים בשדות.

וכיון שכל כך הקפידה להמצא במחיצת אנשים מהוגנים, ולא לפתוח עם אנשים שיחה, אומר בעל המגילה ו"יקר מקרה" שזימנו לה מן השמים את חלקת השדה אשר לבועז, ואמר לה שלא תלך ללקוט בשדה אחר (רות ב' ה').

וחזין מהכא שאם האדם עושה מצד עצמו את כל השתדלותו להתנהג בצניעות, מזמנים אנשים כדוגמתו להמצא במחיצתם.

דעת שלמה

הוא - רבי שלמה זצ"ל - היה אומר:

אינני מדינאי, אינני יודע מה צריך לעשות כנגד הערבים אשר מתוכם באים המחבלים, אולי כן צריך השתדלות, אינני יודע כמה ובאיזו צורה וכו'.

דבר אחד אני כן יודע, וזה ברור בלי כל ספק: הקב"ה לא שלח את הפיגועים הללו - בשביל שאנחנו נלמד לקח את הערבים... את זה הוא יכול לעשות לבד, הוא 'מסתדר' בלעדינו...

בכל פיגוע כזה, הקב"ה מדבר איתנו, קורא אלינו, שנתעורר ונשוב בתשובה על חטאינו!

ה'שפה' הזו מוכרת רק לנו, כל אומות העולם אינם מכירים שפה זו. הם תולים זאת בסיבות

הקב"ה מדבר איתנו!

בשנת תשס"ב, בתקופת הפיגועים הקשים באוטובוסים ובמקומות ציבוריים, נתקיים בנו כפשוטו 'צרו צעדנו מלכת'. רחובות הומים היו ריקים מאדם. גם בימים ההם היה זה סביבות חג הפסח, ועל כולנה הפיגוע המחריד בליל הסדר בבית המלון בנתניה, בו נעקדו על קידוש ה' 27 אנשים נשים וטף, ולמחרת עוד פיגוע וכו', כזכור בודאי לרבים מהקוראים.

כצפוי נשמעו קולות במחנה ש'צריכים ללמד את המחבלים הערבים לקח!. ועוד סיסמאות וקולות שונים.

'מדיניות' ו'מקריאות' שונות, אבל אנו שיודעים שיש בורא לעולם, והכל מכוון ומדוקדק עד קצה אחרון, בהכרח איפוא, כי כל ה'פיגועים' הללו מיועדים רק בעבורינו אנו, כדי שנתעורר ונתחזק, בתורה ביראה ובעבודה, בשמירת הלשון ובבן אדם לחבירו, בכל מכל כל, לעשות רצון ה' יתברך.

וכל עוד שלא נפנים זאת, ונתעורר בתשובה, לשוב אל ה', לעבוד אותו כראוי, הרי שאנו גורמים למצבינו להיות מסוכן יותר מדי יום ביומו.

[מובן מאליו ש'הדברים חיים וקיימים' כאז כן עתה].

ספר מעמד הר סיני

המשגיח הגאון הצדיק רבי דב יפה זצ"ל: "ספר מעמד הר סיני ספר יסוד שראוי לכל אחד להחזיק בו"

מיוחדת מפי המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל. ואכן הכנתי את עצמי, טרחתי ובאתי למקום השיחה, וכצפוי בית המדרש התמלא על גדותיו, ומחוץ לבית המדרש הקרינו על גבי מסכים את השיחה. והנה להפתעתי ר' דב זצ"ל, הוציא את הספר 'מעמד הר סיני' מחיקו, וכל הדרשה כולה, מתחילה ועד סוף, הייתה מתוך הספר 'מעמד הר סיני'.

אחרי השיחה, בעת שר' דב זצ"ל יצא, הבחין בי, והכירני כתלמיד קרוב של ר' שלמה זצ"ל, אמר לי בחביבות, "כל השיחה הזו היא של הרב'ה שלך, ר' שלמה, זה רק הערה אחת מתוך הספר שלו..."

לרגל חג השבועות
ניתן להשיג את הספר
מעמד הר סיני
במחיר מוזל

ניתן ליצור קשר בפלאפון: 053-3123452

אחז שזה ספר יסוד שראוי לכל אחד להחזיק בו! בתקופה האחרונה, שהמשגיח [רבי דב יפה זצ"ל] היה מאד חלש, וכבר לא היה בכחו כל כך לדבר, היה מבקש שיקריאו לו מן הספר, ובמשך שעות היה שומע כל יום מחדש פעם אחר פעם את תיאור חז"ל הקדושים על מעמד הר סיני, והיה מתרגש ומתמלא שמחה גדולה ועצומה כל יום מחדש, כאילו שומע זאת פעם ראשונה.

ביום חמישי הסמוך לפטירתו, המשגיח [רבי דב יפה זצ"ל], היה שרוי בחולשה נוראה, וביקש שאקריא לו מן הספר 'מעמד הר סיני', וזכיתי להקריא לפניו כמה וכמה פרקים. והמשגיח באפיסת כוחות נוראה הקשיב בריכוז גדול, ואפילו תיקן אותי כמה פעמים בלשונות שהקראתי... עד כאן מהגליון הנ"ל.

בשולי הדברים, שמעתי מאחד מתלמידיו בשולי הדברים, שמעתי מאחד מתלמידיו הקרובים של ר' שלמה זצ"ל, שלפני כמה שנים פורסם באיזור מגוריו לפני חג השבועות, על שיחה מרכזית

הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל, היה אדוק ודבוק מאד בספרו של ר' שלמה זצ"ל 'מעמד הר סיני', בפרט בימים של 'צייאת מצרים' עד קבלת התורה, הם ימי ספירת העומר. בגליון התורני "דברי אמת" מתורתו של המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל, הובא על עבודתו בענין זה, ועד כמה שהיה חי את 'מעמד הר סיני'.

בין היתר נכתב שם על התייחסותו והערכתו לספר 'מעמד הר סיני', והרי הדברים ככתבם וכלשונם, וכדלהלן:

בשנת תשמ"ח הוציא הגה"צ רבי שלמה רוזנר זצ"ל ספר 'מעמד הר סיני' בו הוא מלקט מחז"ל הק' על תיאור המעמד הנשגב, גודל ההתגלות שכמותה לא הייתה בעולם, ועל החיוב לזכור כל פרט ופרט מהמעמד. והמשגיח [רבי דב יפה זצ"ל] דבק מאד בספר 'מעמד הר סיני', ומעת הוצאת הספר לאור כל חייו לא זז הספר מתחת ידיו הקדושות. היה הולך ונוסע עם הספר להרבה מקומות, והיה חוזר עליו אין ספור פעמים. המשגיח [רבי דב יפה זצ"ל]

המשך מעמד ראשון

בני עשו, ואמר להם, מקבלים אתם את התורה? אמרו לו, "מה כתוב בה", אמר להם "לא תרצח", אמרו לפניו, "ריבוננו של עולם, כל עצמו של אותו אביהם רוצח הוא, שנאמר 'והידיים ידי עשו'" (בראשית כ"ז כ"ב), ועל כך הבטיחו אביו שנאמר על חרבך תחיה" (בראשית כ"ז מ'). הלך לו אצל בני עמון ומואב, ואמר להם, "מקבלים אתם את התורה?", אמרו לו, "מה כתוב בה", אמר להם "לא תנאף", אמרו לפניו, "ריבוננו של עולם, עצמה של ערוה להם היא", שנאמר "ותהרן שתי בנות לוט מאביהם" (בראשית י"ט ל').

הלך ומצא בני ישמעאל, אמר להם "מקבלים אתם את התורה?", אמרו לו "מה כתוב בה?", אמר להם "לא תגנוב", אמרו לפניו, "ריבוננו של עולם, כל עצמו אביהם ליסטים היה", שנאמר "והוא יהיה פרא אדם", [המשך הכתוב (בראשית ט"ז ב')] "ידו בכל", ופירש רש"י, לסטים].

לא הייתה אומה באומות שלא הלך ודפק על פתחה אם ירצו ויקבלו את התורה, וכן הוא אומר "וידוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרו פיך" (תהלים קל"ח ד), יכול שמעו וקיבלו, תלמוד לומר "ואתם לא תעשו" (יחזקאל ל"ג), ואומר "ועשיתי באף ובחימה נקם את הגוים אשר לא שמעו" (מִיכָה ה' ד'). וביאור דברי חז"ל הנ"ל, כתב האור החיים

(סוף הל' תמורה) "וכל אלו הדברים כדי לכוף את יצרו לתקן דעותיו, ורוב דיני התורה אינן אלא עצות מרחוק מגדול העצה לתקן הדעות וליישב כל המעשים". [עכ"ל הרמב"ם].

הרי שדיני התורה אינן כהנהגה חברתית, וכמאמר התנא (אבות פ"ג מ"ב) "אלמלי מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו".

אבל צוויי תורתינו הקדושה הן לתקן המידות וליישר המעשים, דהיינו לשנות האדם בטבעו, וכמו שכתב החינוך (מצוה טו) "שאם ישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצות, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב וכו', ובכח מעשיו ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות", [עכ"ל].

ומיושב קושית המשך חכמה, דהעכו"ם מה שקיבלו שבע מצות בני נח, הוא כהנהגה חברתית, ולא לשנות מהותם והווייתם, ושורש נפשם הוא שורש ראש ולענה בחינת הרע, ואינם יכולים לקבל התורה לשנות מהותם.

זהו שאמרו "כל עצמו של אביהם רוצח הוא", "כל עצמו של אביהם ליסטים היה". וכביאורו של האור החיים הק' הנ"ל. [מעמד הר סיני פרק ו', ועיין עוד שם בארוכה, ומה שכתב זאת בשם "שמעתי" הוא הוא ר' שלמה זצ"ל בעצמו, זיע"א].

הקדוש (שמות י"ט ה'): "ודע כי מעשה האדם יגיד על שורש נפשו, אם שורש ראש ולענה שהוא בחינת הרע, או אם שורש המתוק והערב שהוא בחינת הקדושה. וכו'. ובה מצאנו מאמר הברייתא שבאנו עליה. כי טענה נצחת טענו שלושת הכתות, עשו, ישמעאל, עמון ומואב, כל אחד למה שנגע לו. עשו אמר, כי שורש נפשותם הוא מבחינת הרע ההוא ששמו רציחה, ממנו הוא כמעשהו, ובעת קבלתם הדבר, זה הוא שלילת הווייתם. וכמו כן עמון ומואב וישמעאל. וזה הוא שדקדק כל אחד ואמר "כל עצמו של אביהם" וכו', פירוש, כל הווייתו הוא בנוי מבחינת הרע ששמה "רוצח". וכמו כן אמרו מואב וכו' "עצמה של ערוה", פירוש שאתה מצוה עליה להם, היא פירוש הם בחינתה, ואיך יקבלו ההפכיות, אם כן זה הוא ביטולם. וכן ישמעאל אמר "כל עצמו של אביהם לסטים היה", פירוש בחינת הרע הנקראת "לסטים". ומעשיהם היה מגיד על בחינת נפשם מאיזה מקום באה". [עכ"ל האוה"ח הק'. וע"ש עוד].

והנה לכאורה קשה מה שמיאנו אומות העולם בקבלת התורה, מפני איסורי רציחה עריות וגניבה, וכמו שהקשה ה"משך חכמה" על התורה (פרישת "וזאת הברכה"), דהא העכו"ם מצוים על רציחה ועריות וגניבה, כבר מימות עולם בשבע מצות בני נח.

ושמעתי לתרץ על פי מה שכתב הרמב"ם

"וְכַאֲשֶׁר תִּקְוֶה מִן הַסֵּפֶר – תְּרַחֵפוּ בְּאֲשֶׁר לְמִדַּת אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוֹכַח לְקִיּוּמוֹ" (איגרת הרמב"ן)